

Oponentský posudek bakalářské práce Věry Adámkové

"Když se vracel rolník Horák z polních prací lesem, zpozoroval silnou záři vycházející z keře planých růží, ve kterých objevil sošku Panny Marie s Ježíškem. Odněs si ji domů, Madona se však sama v noci přemístila na původní místo, což se opakovalo několikrát. Sedlák i sousedé tak vytušili přání Panny Marie postavit na tom místě kostelík."

Diva Turzanensis je název, který si pro jednu ze svých prací vybrala Věra Adámková.

Poutní kostel v místě jejího bydliště, Tuřanech, ukrývá pod svou střechou tuto v Brně možná nejstarší gotickou madonu, kterou později oslavil Bohuslav Balbín svým spisem Diva Turzanensis z roku 1658. Hlavně díky jemu tak od barokních dob „ve stříbrném plášti oděná a na oltáři trůnící Madona“ oslovuje nejen svým uměleckým půvabem, ale i duchovním poselstvím, spojeným s nesčíslnými zprávami o mimořádných uzdraveních a pomoci prosícím.

V podstatě v celé své bakalářské práci sleduje autorka intuitivní postup připodobnění se k určitému historii etablovanému kulturnímu modelu, kterým je trojdílný oltář nebo relikviář. Kříže, hlava ukřižovaného a religiozní tematika se objevuje už v jejich předchozích pracech, ve kterých volně visící roušky atlasové látky pokrývá nasprejovanými, obecně známými symboly.

Náhoda a řád, stylizace a spontaneita, vypjatá estetičnost polemizující s náboženskou estetikou je území, které Adámkovou zajímá už delší dobu.

To co je nové v její práci je výrazný příklon k asambláži, kombinace výrazových prostředků a ústup od plošných technik k objektu.

Zvláště inspirativní je pro ni podklad, základní nosič dalších výtvarných operací, kterým je Lexan, transparentní průmyslový materiál, dostupný v různých variacích a odstínech.

Jeho mřížkovitá struktura ji na rozdíl od malířského plátna, ke kterému cítí ostych, umožňuje rozehrát celou škálu postupů od grafických až k rozpouštění a aplikaci dalších materiálů.

Důležitý a patrný je zde princip symetrie, intuitivní kompoziční kostra evokující právě sakrální předměty a obsesivní opakování některých prvků nebo grafémů.

Výrazněji než v jejích předchozích dílech je vidět diskurz mezi přístupem estetickým a náboženským.

Podle Rodgera Scrutona předměty v náboženství odkazují mimo sebe k posvátné skutečnosti; jejich posvátnost je dána tím, k čemu míří, nikoliv jimi samými. Jsou to tedy znaky, avšak znaky, které jsou přirozeně spojeny se svými předměty, a proto je jejich hodnota vnitřní.

Rodger Scruton píše: „...cílem není samotný posvátný předmět, ale bůh, který jím prosvítá. Posvátný předmět má jednu podivnou vlastnost - je totiž nutným prostředkem, jenž nemůže být ani nahrazen, ani odhozen, přesto však nemění povahu boha, k němuž je cestou."

Možná to jeden z důvodů součást otázek, které si, nebo nám, klade autorka ve své práci.

Kde je dnes hranice a odlišnost mezi náboženstvím a uměním, které znaky jsou společné a které rozdílné?

Vždyť ve své knize *Průvodce inteligentního člověka po moderní kultuře*, je Rodger Scruton zaujat tezí, že umění dnes nahrazuje náboženství.

„Domnívám se, že umění naší vysoké kultury - a nejen naší - využívá a rozvíjí tytéž ideje, které se v méně uvědomělé podobě vyskytují v náboženství: posvátné a profánní, vykoupení z hříchu a jeho páchání, vina, smutek a jejich překonání skrze odpuštění a jednota obnoveného společenství. Umění vyrostlo z posvátného pohledu na život.“

(R. SCRUTON: *Průvodce inteligentního člověka po moderní kultuře*,)

Těchto možná pro mladou autorku až příliš seriózních otázek se Věra Adámková dotýká bez tak obvyklé postmoderní ironie. Ale možná právě trochu odstupu a formálního odlehčení by její další práci prospělo.

Její práci hodnotím stupněm B.

Jiří Sobotka

